

TRANSFORMACE INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ NA FHS UK Z POHLEDU ADMINISTRATIVNÍCH A TECHNICKÝCH PRACOVNÍKŮ*

Jan Beseda

Úvod

V českém prostředí převládá při analyzování školních informačních systémů, respektive jejich různých eLearningových částí, pohled technologický či pedagogický¹. Pokusím se nahlédnout na školní informační systémy z jiné perspektivy, a sice z pohledu sociálních věd, konkrétně z pohledu antropologa. Na sociální realitu nahlížím jako na konglomerát interakcí jednotlivých systémů a aktérů či aktantů, tedy jako na různé dynamické sítě vztahů mezi nimi. V souladu s Action Network Theory², ale i kyberantropologií³ se také na sociální realitu dívám jako na dynamiku interakcí nejen lidských, ale i nelidských aktérů a aktantů. Z toho také plyne, že informační systémy nejsou záležitostí ryze technickou, ale jsou také součástí sociální. Editor *MIS Quarterly* A. S. Lee k tomuto problému píše, že výzkum informačních systémů je víc než pouhý výzkum technologického systému a víc než pouhý výzkum sociálního systému nebo součet výzkumů těchto dvou systémů z různých pohledů. Je to zkoumání fenoménu, který vzniká jejich vzájemnou interakcí.⁴

V této studii se budu zabývat tím, jak se měnila technologická páteř jedné sítě utkané kolem Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze (FHS UK). Nemetaforic-ky řečeno, mým tématem bude změna informačních systémů na FHS UK. Klíčové otázky, na které se budu ptát, zní: Proč k tomu došlo? Jakým způsobem k tomu došlo? Jak reflektují tuto změnu jednotliví aktéři z řad administrativně-technického personálu FHS UK⁵? To znamená, že se na problém budu dívat především z pohledu administrativně-technické obsluhy systému.

Protože k problému přistupuji ze sociálně-vědní perspektivy, je třeba nejprve reflektovat moji pozici jako autora. Na FHS UK se pohybuji od roku 2004 jako student a od roku 2007 také jako učitel. Starý informační systém vyvinutý na Masarykově univerzitě (dále jen IS) jsem využíval jak v roli studenta, tak v roli učitele. Nový Studijní informační systém firmy Erudio (dále jen SIS) v podstatě využívám pouze z pozice pedagoga.

Následující řádky vycházejí ze šesti polostandardizovaných hloubkových rozhovorů, které proběhly s administrativně-technickými zaměstnanci FHS UK ve dnech 28. 3. 2009–15. 7. 2009. Rozhovory byly zaznamenány na digitální záznamové zařízení. Přepisy rozhovorů jsou anonymizované, přepsané podle sociálně-vědní metodiky, tedy neupravené do spisovného jazyka⁶ a byly analyzovány v programu Atlas.ti.

* Vypracováno v rámci Výzkumného záměru č. MSM0023775201 „Terciární vzdělávání ve znalostní společnosti“.

¹ Viz například KRAFTOVÁ, Ivana: Nástroj vnitřního hodnocení v manažerském informačním systému Univerzity Pardubice. In CHVATALOVÁ, Alena, KOHOUTEK, Jan, ŠEBKOVÁ, Helena (eds.). *Zajišťování kvality v českém vysokém školství*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 125–145.

² LAW, John: Notes on the Theory of the Actor Network: Ordering, Strategy and Heterogeneity, Centre for Science Studies University Lancaster, first published 1992. URL: <<http://www.lancs.ac.uk/fass/sociology/papers/law-notes-on-ant.pdf>> [aktualizováno naposledy 30. 11. 2003, shlédnuto naposledy 3. 9. 2009].

³ TELI, Maurizio, PISANU, Francesco and HAKKEN, David: URL: <The Internet as a Library-of-People: For a Cyberethnography of Online Groups> [65 paragraphs]. In *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 8(3), Art. 33, 2007. URL: <<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/283>> [Shlédnuto naposledy 3. 9. 2009].

⁴ LEE, A. S: Editorial. In *MIS Quarterly*. 24:1, 2000, s. iii.

⁵ Tento článek je zaměřen na pohled administrativně-technického personálu FHS UK, v současnosti probíhá výzkum mezi studenty a akademickým personálem fakulty. Výsledky toho výzkumu budou komparovány se zde zveřejněnými zjištěními.

⁶ SILVERMAN, David: *Doing qualitative research: a practical handbook*. London, Thousand Oaks: SAGE, 2005, s. 163–168.

HISTORIE INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ NA FHS UK A PROCES JEJICH TRANSFORMACE

Informační systém Masarykovy univerzity byl poprvé spuštěn v Brně roku 1999⁷. Rok po jeho spuštění jím FHS UK, respektive v té době ještě IZV UK, nahradila svůj do té doby amatérsky vyvíjený informační systém⁸. Tento původní informační systém se snažil odpovídat na požadavky zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, tedy především vést matriku studentů. Právě tuto primární funkci měl původní informační systém, krom toho sloužil také k evidenci známek studentů. IS využívala FHS UK od 1. 10. 2000 až do 31. 12. 2008. Od počátku byl používán hlavně na zpracovávání studijní agendy⁹.

Jaké byly hlavní důvody přechodu z původního informačního systému na IS vyvinutý Masarykovou univerzitou? Na první pohled byla primárním důvodem jeho zavedení potřeba kvalitního exportu dat o studentech do centrální matricy studentů, která se nazývá *Sdružené informace matrik studentů* (dále jen SIMS). Tato data jsou velmi důležitá, protože na nich závisí značná část finančních zdrojů fakulty. Primárním důvodem zavedení IS bylo tedy financování FHS UK.

Brněnský IS nabízel v oblasti exportu dat do SIMS více možností než původní informační systém. Kvalitní připravenost brněnského IS na export dat do SIMS mimo jiné souvisí s tím, že Ústav výpočetní techniky Masarykovy univerzity pomáhal Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy SIMS budovat.¹⁰ Sekundárním důvodem pak byly například dodatky k diplomu, k jejichž vydávání je také zapotřebí mít dobře postavené databáze. K těmto dvěma výše jmenovaným důvodům se pak pojí ještě jeden podstatný, a to důvod logistický. Na rozdíl od jiných tradičních fakult zápasí FHS UK od začátku své existence s nedostatkem prostor. Klasické administrování studijní agendy papírovou cestou s sebou nese jednak potřebu fyzických prostor pro její uskladňování, a za druhé přináší při nedostatku místa také problém front při zápisech do studia. To je problém nejenom prostorový, ale též časový. Dlouhé fronty studentů kladou velké časové nároky jak na studenty, tak i na administrativní personál. Vedení studijní agendy elektronicky tedy jednak přináší úspory v čase na straně studentů a částečně i administrativního personálu, jednak omezuje náklady na papírování – z tohoto pohledu se jedná i o ekologický proces. Každá mince

má ale dvě strany. Co se týče času, nese celý proces určité nároky na zaškolení osob, které se systémem pracují. Náklady také vznikají z nutnosti mít určitý technický personál, který systém zabezpečuje. A určité riziko představuje i značná závislost fakulty na elektronickém systému. K tomu je ovšem třeba poznamenat, že v dnešní době je většina institucí nějakým způsobem závislá na určitém byrokratickém systému. Samozřejmě forma toho systému určuje formu závislosti.

Než začnu popisovat důvody přechodu z IS na SIS, je třeba si informační školní systémy popsat obecněji. Na školní informační systémy můžeme nahlížet jako na ledovce, z nichž většina uživatelů vidí nepatrný zlomek, špičku, která ovšem není z hlediska fungování nejpodstatnější. Onou špičkou ledovce mám na mysli agendy studijních stavů a známek – právě tyto agendy jsou v kompetencích jednotlivých fakult. Pod nimi se nacházejí agendy, které jsou společné pro celou univerzitu, jako například agenda Diploma Supplement, agenda Erasmus, agenda sociálních stipendií, agenda ubytovacích stipendií, agenda karet ISIC atd. Z tohoto výčtu je vidět, že i univerzita jako celek potřebuje informační systém. Důvod, proč ten systém je jednotný, proč na něj přešla i FHS UK a proč měla univerzita v dlouhodobých záměrech od roku 2006 vytyčen jako cíl jednotné softwarové prostředí, je následující: Převádět data mezi různými systémy je poměrně náročný úkol a vést některá data mimo fakultní systém stojí značné množství energie. Vedení fakulty tedy uvažovalo asi takto:

„Bylo to o té úvaze, jaké množství energie musí fakulta věnovat, aby zajistila tyto agendy nad rámec informačního systému v porovnání s energií, kterou musí věnovat, abychom zavedli nový informační systém, a prostě ta úvaha, kterou jsme udělali, byla taková, že ten nový informační systém je pro fakultu vyhodněnější.“¹¹

Je třeba poznamenat, že současný děkan FHS UK doc. PhDr. Ladislav Benjovszky, CSc., měl urychlené zavedení SIS jako jeden z bodů svého volebního programu. Důvodem bylo, že vedení univerzity rozhodlo o centralizaci systému a varianta použít pro Univerzitu Karlovu v Praze (UK) systém Masarykovy univerzity IS a ani varianta vytvoření příslušných rozhraní pro přenos dat z jedné do druhé se nejevila perspektivní.¹²

Vývoj centrálního informačního systému UK probíhal následovně: První práce na projektu Informačního systému UK byly zahájeny v roce 2004. Tato fáze zahrnovala jádro

⁷ URL: <<http://is.muni.cz/>>

⁸ URL: <http://is.muni.cz/nas_system/fhs_uk_2000_2008.pl>

⁹ URL: <http://is.muni.cz/nas_system/fhs_uk_2000_2008.pl>

¹⁰ URL: <<http://sims.ics.muni.cz/>>

¹¹ informátor č. 1.

¹² Poznámka informátora č. 11 k textu ze dne 11. 7. 2009.

informačního systému, oblast personalistiky, studia a rozhraní aplikace pro ubytování na kolejích. V roce 2004 byla vyvinuta nová personální aplikace WhoIsNT, u níž probíhá testování. V oblasti studia byly do provozu uvedeny tři dílčí aplikace: Přezkumy v oblasti přijímacího řízení, Podmínky přijímacího řízení a Elektronická přihláška ke studiu. V roce 2005 byla uvedena do provozu aplikace pro tisk dodatků k diplomům. V roce 2006 byla uzavřena smlouva s firmou Erudio, jakožto autorem onoho systému, na provedení úprav aplikací a modulů tohoto systému tak, aby je bylo možné provozovat na centrální databázi pro celou UK. Byly provedeny úpravy centrální personální aplikace WhoIsNT, vyvinuté v roce 2005 v rámci projektu Informačního systému UK, tak, aby tato aplikace pracovala nad jednotnou databází osob UK, která bude sloužit jako datový zdroj jak pro personální a mzdové systémy, tak pro studijní informační systém. V listopadu 2006 byla uvedena do provozu centrální aplikace Přihláška ke studiu, která umožnila podávání přihlášek ke studiu elektronickou cestou na 10 ze 17 fakult UK. V roce 2007 pak došlo k přechodu ze 17 decentralizovaných fakultních instalací systému na provoz nad jednou centrální databází a s jednou centrální instalací webových aplikací studijního systému. Provedení centralizace IS Studium představovalo příslušné úpravy programového vybavení IS Studium, provedení migrací dat do centrální databáze, jejich čištění a slučování, úpravy konfigurací a parametrizací systému tak, aby v něm i při centrálním provozu mohly být zachovány všechny smysluplné fakultní odlišnosti, a naopak sjednocení tam, kde to po centralizaci již postrádá smysl. Na konci roku 2007 pracovalo v centrálním studijním informačním systému 16 ze 17 fakult univerzity. Sedmnáctou fakultou byla FHS UK, na níž v roce 2007 proběhl přechod z odlišného studijního informačního systému na systém shodný s ostatními fakultami. FHS UK byla začleněna do centrálního systému UK jako poslední fakulta v únoru roku 2008¹³. V IS Studium byly vytvořeny zcela nové verze aplikací pro rozvrhování výuky, prezentaci rozvrhu, rezervace učeben a pro další činnosti související s rozvrhováním. Mimo to byla uvedena v činnost nová aplikace týkající se ubytovacích a sociálních stipendií.¹⁴

Důvody a historii přechodu z IS na SIS jsem probral výše. Nyní je na čase nahlédnout pod pokličku tohoto procesu. Přechod z jednoho systému na druhý není snadná záležitost. Co to obnášelo? Na přechodu se podílely čtyři skupiny aktérů: lidé z Masarykovy univerzity vyvíjející a zajišťující servis, pracovníci firmy Erudio, zaměstnanci rektorátu UK a lidé z FHS UK.

Na FHS UK se podle odhadů informátorů¹⁵ podílelo na přechodu 12 až 15 osob. Celý proces přechodu byl komplikován především tím, že mezi Erudiem a Masarykovou univerzitou fungují konkurenční vztahy. Erudio a Masarykova univerzita tedy na tomto přechodu hlouběji nespolečně pracovaly, a proto většinu dat bylo potřeba převést manuálně. Nejnáročnější na manuálním přechodu pak bylo podle osob, které se na něm podílely, udržet stálou pozornost, být pečlivý a nepolevit v rutinní, nekreativní práci. Pro představu o jak nelehký úkol se jednalo, budu citovat své informátory:

„Takže o tom, co bylo nejhorší, tak pane kolego, nejhorší bylo snad přepsat ty atestace¹⁶, protože těch atestací bylo 130 000, které se nepřevědly, takže je to 260 000 zadání, napřed musíte tu atestaci zaregistrovat a pak jí musíte zapsat, to je ve věku svobody poměrně nestandardní, když máte dvě databáze, tak mezi nimi nepřepisujete, vy si otevřete dvě okna a mezi nimi přepíšete z jednoho okna do druhého, to se nedělá a nebylo zbyti.“¹⁷

„Myslím si, že nejhorší bylo, že ten objem dat se musel projít u všech lidí jednotlivě od roku 1993 až do teďka, což je poměrně dlouhá řádka studentů včetně historie těch jednotlivých studií, přerušování studia, ukončování studia a pak všech těch atestací, obrovsky se nám to zavařilo, třeba na kódech předmětů, protože tvorba kódů v tom pražském systému byla podle úplně jiné logiky, než kterou jsme měli v tom brněnském systému, takže všechny ty předměty dostávaly nové kódy, tak velký projekt, který jsme nějak zvládli, ale náročně.“¹⁸

„Tak já jsem nastoupila ve chvíli, kdy ty problémy nejvíce vrcholily, tady byla taková strašná nervozita, každý den nervy na dranc, všichni měli, nejvíce byly ty problémy v tom, že jakoby ten brněnský systém původní, tam moc nespolečně pracoval s tím převodem těch dat do toho druhého, takže někdy se převedly, ale dost z toho bylo převedeno špatně, takže se musely dělat ručně, spousta lidí mělo studium plné předmětů, které vůbec neabsolvovali, takže se potom kontrolovali jednotliví studenti prostě jestli

¹³ Výroční zpráva Univerzity Karlovy v Praze za rok 2008.

¹⁴ Výroční zpráva Univerzity Karlovy v Praze za rok 2004.

¹⁵ Informátor je zde užíván v kontextu sociální antropologie, rozumí se jím osoba, od které jsou sbírány informace. Tento termín má neutrální zabarvení a nelze ho v tomto kontextu spojit s negativní konotací (např. informátor StB). Podobně se to má například se slovem ideologie.

¹⁶ Atestací se rozumí evaluace studijních výsledků (ukončení předmětu, souborné zkoušky), za které byl udělen určitý počet FHS UK bodů, respektive určitý počet ECTS kreditů.

¹⁷ Informátor č. 1.

¹⁸ Informátorka č. 5.

*to maj dobře nebo ne, takže největší problém byl s tím, že se dost věcí muselo dělat ručně, že se to nepřevedlo dobře, správně.*¹⁹

Zásadní problémy tedy byly dva. Za prvé valná část dat nebyla mezi systémy převedena elektronicky. Za druhé část převedených dat byla chybná. Nepřeváděly se pouze atestace, ale ručně bylo třeba převést i anotace a sylaby kurzů, data o vyučujících a studentech. Mezi dílčí problémy, které přechod na nový systém přinesl, patřilo opatření předmětů novými kódy. Významnou zátěží byla i nutnost fyzicky provádět přepočty bodů FHS UK na známky. Pro bližší představu je třeba uvést, že na FHS UK souběžně existovaly různé známkové škály, například jeden až pět bodů, jeden až dvacet pět bodů či jeden až padesát bodů. Většinou se nepřepočítávaly body u jednotlivých studentů, ale bylo možné omezit přepočty na studenty daného předmětu se stejnými body. Vše se několikrát kontrolovalo. Jedním z důvodů bylo i to, že vznikaly nové chyby, protože jeden semestr museli vyučující zadávat známky do obou systémů.

Přechod obnášel ze strany pracovníků FHS UK také komunikaci s dalšími výše jmenovanými aktéry. Komunikace s firmou Erudio nebyla zaměřena pouze na přechod samotný, ale také na konzultaci návrhů možných vylepšení SIS, které přicházely z FHS UK. Pro pracovníky IT FHS UK pak představoval přechod na SIS především instalaci nového systému, přípravu hardware pro něj a v neposlední řadě i školení na nový systém.

Jak už to tak v případě transformací chodí, je velmi těžké vymezit nějaké přesnější statické body, které by je časově vymezovaly. Orientačně lze říci, že přechod s menšími či většími přesahy na obě strany časové osy probíhal v roce 2008. Největší nároky pak byly kladeny na pracovníky FHS během letních prázdnin, kdy také vyvrcholil přesun e-mailů.

KOMPARACE SYSTÉMŮ

Poté, co jsem představil historii IS a SIS a věnoval se problémům s jejich transformací, budu se nyní zabývat porovnáním těchto dvou systémů. Začnu představením technologických konceptů, na nichž jsou tyto systémy postaveny. Brněnský IS je budován jako čistě webový systém, s podobným konceptem pracuje například Google, který také razí heslo vše na web. Oproti tomu, ač je SIS mladší, používá starší koncept, kdy část aplikací je realizována prostřednictvím desktopové aplikace a další část přes web, podobně se chová

například Microsoft. Tento koncept se projevuje v praktických věcech, například v možnostech přístupu k aplikacím. Zatímco u brněnského IS díky jeho „webovosti“ lze přistupovat k aplikacím prakticky téměř odkudkoliv, kde je internetové připojení, desktopové aplikace SIS nutí člověka pracovat přímo z počítače, kde jsou ony exe aplikace nainstalované, anebo maximálně může využít přístup přes vzdálenou plochu.

Čeho si jsou ale uživatelé naopak vědomi, je rozdílná historie těchto systémů. Čas a zkušenosti s praktickým využíváním zde hrají ve prospěch IS, který informátoři hodnotí jako propracovanější než SIS. Na druhou stranu SIS je chválen za svůj dynamický rozvoj.

*„Tak jako ten SIS udělal velký krok dopředu za poslední dva roky, to je fakt, ale přeci jen ještě mu bude trvat tak dva nebo tři roky, než budou jeho funkcionality stejně propracované jako jsou funkcionality stávajícího brněnského informačního systému, to je prostě dané historicky.“*²⁰

Vývojáři SIS na něm velmi pilně pracují, o čemž svědčí například to, že je často a pravidelně, to jest prakticky každý týden, aktualizován. Spolupráce pracovníků firmy Erudio s lidmi z fakulty si vysloužila vcelku chválu.

*„No, ze začátku to bylo těžší, ze začátku nechtěli moc reagovat nebo nebyli tak ochotní, teď jsou ochotnější, ale je pravda, že jsme asi jedna z mála fakult, která s nimi komunikuje takhle ve velké míře, ještě asi matematicko-fyzikální s nimi asi komunikuje, ale mně přijde, že spousta těch fakult neřeší ty chyby v tom systému, protože ho tolik nepoužívají, na sociologický fakultě zdaleka nepoužívají tolik ten nový systém, takže mi tam píšeme pořád o nový vychytávky, někdy máme skoro pocit, že ho vylepšují kvůli nám ten systém, takže ta spolupráce je docela dobrá, docela fajn, se snažej, reagujou prostě, ze začátku to bylo těžší, asi toho taky měli víc, já myslím, že docela dobrá spolupráce, teď už.“*²¹

*„Tam byl skvělejší servis od těch vývojářů, což musím pochválit, že i teď u toho pražského systému, když něco reklamujeme nebo potřebujeme s něčím pomoc, tak ta firma reaguje pružně.“*²²

*„Vytváří nové aktualizace vylepšení a já, když si třeba denně vybírám email, tak denně přijde třeba minimálně jedna aktualizace toho nového informačního systému.“*²³

²⁰ Informátor č. 1.

²¹ Informátorka č. 6.

²² Informátorka č. 5.

²³ Informátor č. 4.

¹⁹ Informátorka č. 6.

Obrázek č. 1: IS zdroj: URL: <http://is.muni.cz/nas_system/fhs_uk_2000_2008.pl>.

Wikipedie Podatelny Google UK/0

INFORMAČNÍ SYSTÉM FHS UK
Osobní stránka
Bc. František Plinc (učo 6138)

IS UK > Osobní administrátra

IS.FHS.CUNI.CZ

NÁPOVĚDA
VÝVĚSKA
E-VOLBY
DISKUSE

STUDIJNÍ
UČITEL
ŠKOLITEL
STUDENT
PŘEDMĚTY
ROZVRH

STUDIUM
PRÍJÍMAČKY
PUBLIKACE
ŽIVOTOPISY
ZALOŽKY

NOVÝ DOPIS
POŠTA
LIDÉ
PRACOVÍŠTĚ
KONTAKTY
PERSONÁLNÍ

SPRÁVCE
HLEDÁNÍ
ÚSCHOVNA
MŮJ WEB
DOKUMENTY
PROJEKTY

PRÁVA
DESIGN
SKUPINY
TISK
SYSTÉM
HRY

ODHLÁŠENÍ

uživatelů 8
operací 65

prof. Jan Sokol, Ph.D. CSc.
učo 6431

<http://fhs.jinonice.cuni.cz/lide/sokol/>
sokol@mail.fhs.cuni.cz, pošta je přeposílána na 6431@mail.fhs.cuni.cz

Působení na škole

Pracoviště
Referát pro zahraniční styky - Děkanát - Jinonice - Fakulta humanitních studií
Funkce: Referát pro zahraniční styky - Dean's office - Jinonice - Faculty of Humanities
Kontakt: místnost 6018, tel. 251 060 334

Konzultační hodiny:
V červenci: Po 21.7. ve 12:30 , 28. 7. v 18:00
Jiné termíny lze dohodnout e-mailem.
Místnost 6018, linka 334.

Výuka
Roznh učitele
● YBAK401LP Člověk a náboženství II
FHS (léto 2006)
● YBAK401ZP Člověk a náboženství I
FHS (zima 2007)
● YBAK403ZP Člověk jako osoba
FHS (zima 2007)
● YBAU03AZI Prague as a Living History: Anatomy of a European Capital - přednáška
FHS (zima 2007)
● YBAU03BZI Prague as a Living History: Anatomy of a European Capital - seminář
FHS (zima 2007)
● YBAU03CZI Prague as a Living History: Anatomy of a European Capital - cvičení
FHS (zima 2007)
● YBF0001U Úvod do filozofického diskursu II
FHS (léto 2006)
● YBF0001Z Úvod do filozofického diskusivníké antropologii II
FHS (zima 2007)
● YBF2001U Metodický seminář k filozofické antropologii I
FHS (zima 2007)

Profesní vizitka

Další životopisy: [Osobné CV \(cze\)](#)

Osobní vizitka

O mně: V červenci: Po 21.7. ve 12:30 , 28. 7. v 18:00 Jiné termíny lze dohodnout e-mailem. Místnost 6018, linka 334.

Kontakty
Jak mne kontaktovat:
Místnost 6018, linka 334
[Vložení souborů do Úschovny](#)

- [Zložky](#)
- [Publikace](#)
- [Životopis](#)
- [Přidat k Mým známým](#)

Naposledy v IS:
v posledním měsíci
[Nahlásit závadný obsah](#)

Hledat osobu

Hledání: [působí na škole](#), [absolventi](#)

Na druhou stranu lze říci, že všeho moc škodí a tak lze považovat přílišnou aktualizaci SIS i za jeho slabinu:

„Tak ty slabý stránky jsou daný tím, že ten systém je ve vývoji, je příliš mnoho aktualizací.“²⁴

Brněnský IS považovali uživatelé za technicky dokonalejší než SIS. Vyhovoval jim komfort, že měli pohromadě funkcionality, které jim dnes zajišťují tři různé aplikace (SIS, Hotmail či jiný e-mail a Moodle). Například v SIS chybějí diskusní fóra.²⁵ Právě rozdělení určitých funkcí do tří různých aplikací bylo hodnoceno jako uživatelsky méně přívětivé, a to především z pohledu studentů, ale nejenom ze studentského pohledu. K tomu je nutné poznamenat, že daná problematika si žádá podrobnější výzkum mezi studentskými uživateli informačních systémů.²⁶ Na studentské uživatele jsou kladeny větší nároky při hledání informací potřebných ke studiu.

„Je teda fakt, že v Moodle si studenti taky registrují nějaké předměty, takže už to, aby pochopili, co si mají registrovat v SISu, co si mají registrovat v Moodle a jak, tak to nebylo tak úplně ideální, myslím. Prostě ve starým Isesku to bylo všechno v jednom, tady se jako dohledáváte, otevřít tři okna a teď jako mezi nima dohledáváte co a jak.“

„Jasně, takže je to takový náročnější.“²⁷

„No protože ten kurz máte v SISu, tam si ho registrujete, tam máte sylabus, tam máte osnovu, můžete tam mít studijní materiály, ale nemusíte, protože to může být v Moodle u toho předmětu, tak jako je to, zesložítuje to tu situaci.“²⁸

Pracovníkům studijního oddělení také více vyhovovalo, když mohli pracovat s propojenými informacemi v rámci jednoho systému. Brněnský IS umožňoval velkou pružnost práce. Uživatelé měli možnost provádět operace uvnitř IS nebo z něj extrahovat data například do Excelu, zde s nimi pracovat a pak je opět importovat zpět. SIS tak velkou pružnost neumožňuje. Naopak předností SIS jsou hromadné výběry, které jsou zde již definované a uživatelé si nemusí psát sami SQL dotazy jako v IS. Tyto výběry umí extrahovat do Excelu

i SIS. Na druhou stranu nutnost umět SQL SIS neodbourává. Ukázkou toho je následující výpověď.

„Jo, jako plno věcí, který se nám vybíraj špatně nebo jsou v rámci té databáze na různých místech, tak stejně tam saháme zvenku, píšeme si ty dotazy sami a vytahujeme si to sami, aniž bychom vstupovali do Studenta nebo Uchazeče, protože potřebujeme z různých tabulek různé věci. Třeba některý studentský kontrola, který potřebujeme, se v tom SISu dělá špatně nebo je možná neumíme udělat tak, aby se nám dělaly dobře, tak je pro nás jednodušší napsat si ty dotazy venku a vytáhnout si to ven.“²⁹

SIS je produktem centralizace UK na poli informačních systémů, a přestože přechod na něj stál spoustu energie, některé procesy se díky centralizaci usnadnily: např. studijnímu oddělení odpadla část práce spojená s ubytováním studentů na kolejích, s agendou sociálních a studijních oddělení. Dokladem toho je následující citace:

„V době kdy jsme měli brněnskej IS, tak po přijímacím řízení byl vždycky šilenej hukot, co teda budeme dělat s těma kolejema, protože univerzita neví, který děti máme přijatý.“³⁰

Funkcí, která uživatelům v SIS nejvíce chybí, je e-mail, na který byli zvyklí z IS. Tímto problémem se budu podrobněji zabývat v podkapitole věnované e-mailu. Naopak mezi další funkce, které uživatelé oceňovali na brněnském IS, patřilo zaznamenávání vstupů jednotlivých uživatelů do systému. Tato funkce umožňovala pracovníkům studijního oddělení zjistit, zda student měl možnost přečíst si mail či zaznamenat novou známku apod. Dnes již tato možnost není, protože u nových studentů se používají pro komunikaci mezi nimi a fakultou jejich soukromé maily. Neexistuje také záruka, že maily zaslané z fakulty ke studentům skutečně dorazí a neskončí třeba ve spamovém koši. Maily jsou důležitým komunikačním nástrojem mezi studenty, fakultou a učiteli. Zpočátku také patřila možnost vyhledávat kontakty (tedy hlavně e-mailové adresy) na nepedagogický personál fakulty mezi slabiny SIS, ale po komunikaci s Erudic došlo v této oblasti ke zlepšení. S vyhledáváním osob souvisí i to, že v SIS se nenalézají základní informace o vyhledávaných osobách, jako například životopisy a přehledy publikací. To vše IS obsahuje. Nedobře řešená je také studentská anketa hodnocení předmětů. Mezi její chyby patří například počítání směrodatné odchylky ze dvou případů.

²⁴ Informátor č. 1.

²⁵ Funkcionality a grafickou stránku může čtenář sám posoudit na obrázcích č. 1 a č. 2.

²⁶ V současné době toto šetření probíhá.

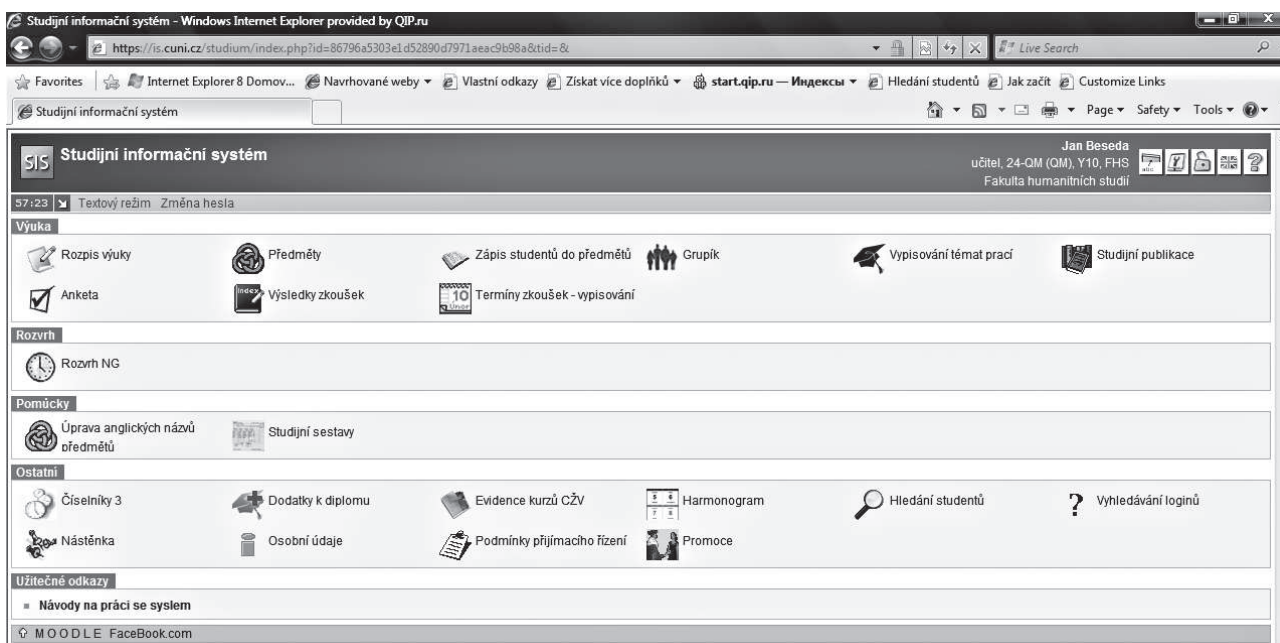
²⁷ Tučně je označován tazatel Jan Beseda, toto rozlišení bude používáno i v případě dalších citací.

²⁸ Záznam z rozhovoru s informátorkou č. 2, tučně tazatel Jan Beseda.

²⁹ Informátorka č. 5.

³⁰ Informátorka č. 5.

Obrázek č. 2: SIS

Nejvíce negativních hodnocení SIS se týká uživatelské a grafické nepřívětivosti systému. IS byl naopak oceňován pro svoji uživatelskou přívětivost a intuitivnost. Na druhou stranu speciálně pro nováčky mohla být jeho slabinou jeho přílišná košatost a začínající uživatel se v něm měl větší šanci ztratit než v SIS. Co se týče grafiky, je podle uživatelů grafické prostředí SIS příliš programátorské. Grafika oken je chudá a jsou od sebe nejasně odlišena. Z konkrétních prvků, které snižují uživatelský komfort, lze pak například jmenovat špatně fungující posuvníky, který uživatelům znesnadňuje práci s dlouhými seznamy. Následující výpovědi tyto problémy demonstrují:

„Asi ta nejslabší stránka aspoň v těch exe souborech je to, že to není intuitivní, to, že třeba i ta celá grafická stránka toho programu je někde úplně jinde, že když s tím člověk má pracovat nějakých 8, 10 hodin denně, tak je to únavný.”³¹

„Vlastně ten nový systém jakoby ho spravujou programy, které jsou zatím Student, Tajemník, Uchazeč a tak dále, který jsou, jako opravdu se na to špatně kouká, opravdu jsou hrozně nepřehledný, lovíte tam prostě ty písmenka a tam hledáte nějaký ty atestace, v tomhle vám to starý iesko jako hezky vám rozdělilo semestry, že to bylo zřejmý, jasný, tady je to takový zoufalý tohle.”³²

³¹ Informátorka č. 5.

³² Informátorka č. 2.

„Grafika je hrozná, grafika je zastaralá, graficky je taky někde úplně jinde o deset let zpátky.”³³

Kladně pak uživatelé hodnotili snazší orientaci při zápisech předmětů z pohledu studentů, i když, jak dokumentuje výpověď umístěná pod tímto odstavcem, i zde se najdou problémy, na kterých by bylo třeba zapracovat. V SIS je i menší prostor pro chyby učitelů při zapisování známek. Předností SIS oproti IS je i jednodušší práce s filtry, například studentů. Kladem SIS je též to, že jeho vývojářský tým sedí v Praze, což usnadňuje komunikaci při řešení případných problémů. K uživatelské přívětivosti je ještě třeba poznamenat, že SIS nemá pouze temnou tvář. Protože je to mladý rozvíjející se systém, není tolik naplněn funkcemi jako IS. V jednoduchosti je jeho síla, jeho ovládání je ze začátku více intuitivní a proniká se do něj rychleji než do IS. Přechod do něj informátorům nepůsobil problémem.

„Ale myslím, že tam byl nějaký problém, když jsem si registrovala předměty, tak se mi nezobrazovalo, kde ty předměty jsou, to jsem se musela zaregistrovat a pak nějak zpětně dohledávat v tom rozvrhu a v NG v té aplikaci, kdy se to koná a kde se to koná, tak toto mi přijde opravdu to, tak to by se dalo vylepšit, aby to člověk viděl v celkovém kontextu a ne že si to regis-

³³ Informátorka č. 6.

*truji po jednom a pak teprve koukám, co jsem si to kdy zapsala a takovýhle věci, tak to bych vylepšila.*³⁴

Nejnovější funkcí, která se zabudovává do SIS, je generování „Karolínky“³⁵, tedy souhrnu informací o fakultě a studijních plánech za daný akademický rok.

E-MAIL

V následujících řádcích se budu věnovat další aplikaci, která prošla po transformaci informačních systémů na FHS UK proměnou. Už výše jsem se zmiňoval, že většinu uživatelů chybí v SIS e-mail. Nyní nastal čas prozkoumat, jakou proměnou během transformace informačních systémů prošla e-mailová komunikace, respektive spíše e-mailové aplikace, a jak to vidí uživatelé. Nejprve je třeba objasnit roli e-mailů v brněnském IS. Z laického pohledu se zdá, že IS má v sobě zabudovaného klasického e-mailového klienta, ovšem skutečnost je poněkud jiná. V brněnském IS, pokud byl rozeslán hromadný e-mail, tak to nebyla záležitost e-mailového klienta. Uživatel měl přidělenou určitou část pevného disku, kde se nacházel jeho adresář pro příjem zpráv, které mu chodily v mailovém formátu.³⁶ Každopádně s koncem používání IS se vynořila nerudovská otázka: Kam s ním, respektive kam s nimi, s mailovými schránkami? V podstatě existovaly 4 varianty. První varianta byla opustit IS i s mailovými schránkami a sdělit uživatelům, že schránky budou od určitého data nepřístupné. Ovšem je víc než pravděpodobné, že realizace této varianty by přinesla fakultě značné problémy. Odhad jednoho informátora zněl, že:

*„10% lidí by tu instrukci nepochopilo a další čtvrtina by se podle toho nezařídila.“*³⁷

Představme si, že fakulta není schopna rychle komunikovat s třetinou svých členů, když byla na rychlou a levnou komunikaci zvyklá. To by znamenalo značné problémy. Pomíne-li tuto variantu, zbývaly další tři. Druhou možností bylo zřídit na fakultě server. To by ovšem obnášelo značné finanční investice, řádově mezi čtyřmi sta tisíci až milionem korun

a renovaci fakultní serverovny³⁸ a jeden plný pracovní úvazek k tomu. Pro fakultu by to byla značná zátěž. Zbývala možnost využít nabídky soukromých poskytovatelů, které nabízely hosting domén. Rozhodování se zúžilo na dvě firmy – Microsoft a Google. Jaká byla strategie výběru a proč nakonec uspěl Microsoft? Rozhodujícím faktorem byla geografická a jazyková blízkost. Microsoft měl totiž zastoupení v Praze, kdežto v té době, kdy se uvažovalo o migraci mailů, bylo nejbližší zastoupení Googlu ve Vídni. Migrace e-mailů z IS na Hotmail představovala technicky nejnáročnější část transformace informačních systémů na FHS UK. Při migraci e-mailů také uživatelé přišli o nezalohovaná data, například kontakty, z původních mailových schránek, protože je nebylo možné převést.

Hotmail ovšem nezůstane dominantním poskytovatelem schránek na FHS UK. Současní studenti prvního ročníku už jsou odpovědní za volbu své e-mailové schránky sami. Jedním z důvodů je pravděpodobně to, že z hlediska kvality služeb uživatelé rozhodně neoznačují Hotmail za nejlepší. Ne všem uživatelům docházely všechny maily, odhady se pohybovaly mezi 10–30 % nedoručených mailů.³⁹ Jak velký problém to byl, by si vyžádalo hlubší šetření přímo mezi studenty a učiteli.⁴⁰ Ale že se jednalo o závažný problém a že se Hotmail neteší na FHS UK velké oblibě, ukazují tyto výpovědi:

*„No s mailama je problém samozřejmě, ty maily choděj, nechoděj, choděj, nechoděj, v poslední době měl, jakoby měly chodit, ale je pravda, že vloni v létě jsme to řešili hodně s klukama s LVT a oni právě řešili přímo s Microsoftem, proč ty problémy, Hotmail nějak nespolupracuje s Centrem a dalšíma českýma klientama emailovejma, takže určitě tu nejsme spokojený s tím Hotmailem, já nevím, jak dlouho u něj chceme zůstat, ale ono se to mění, ty názory samozřejmě, ale třeba kluci z LVT by byli rádi, kdybychom u něj nezůstali moc dlouho.“*⁴¹

„Tak jim snad pak chodila na Hotmail, ale podle toho, jak jsme jim posílali nějaké hromadné maily, tak x-krát se stalo, že

³⁴ Informátorka č. 2.

³⁵ Karolínka je příručka pro studium na Karlově univerzitě v Praze, měly v ní být všechny vyučované kurzy na univerzitě a základní informace o škole a jejich fakultách.

³⁶ Informátor č. 1.

³⁷ Informátor č. 1.

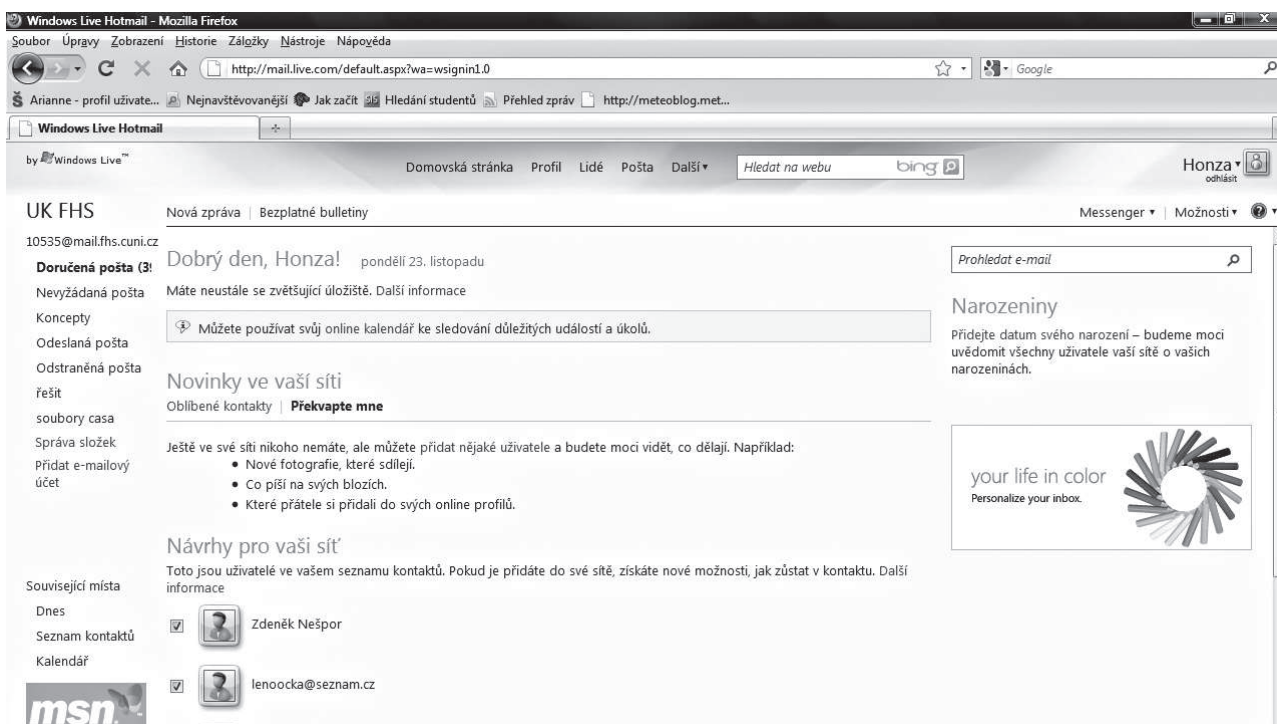
³⁸ Server je v informatice obecné označení pro počítač, který poskytuje nějaké služby nebo počítačový program, který tyto služby realizuje. Servery jsou buď umístěny volně nebo ve speciální místnosti, kterou označujeme serverovna. Viz URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Server>>.

³⁹ Autor toho textu může též ze své osobní zkušenosti potvrdit, že některé zprávy mu Hotmail nedoručil. Například ty, co na něj posílal ze své e-mailové schránky na URL: <www.centrum.cz>.

⁴⁰ Toto šetření v současnosti probíhá.

⁴¹ Informátorka č. 6.

Obrázek č. 3: Hotmail úvodní stránka

zrovna Hotmail nefunguje, takže vám zrovna nic nedoručí, což v té úřední poště není zrovna ideální.”⁴²

Ani pracovníci studijního oddělení většinou nepoužívají Hotmail, ale mají e-mail umístěný na fakultním serveru a maily jim z něj pak chodí přímo do Outlooku.

Celkově absence e-mailů v novém studijním systému (SIS) patří mezi nejčastěji zmiňované problémy. Hotmail není považován uživateli za plnohodnotnou náhradu.

MOODLE

Než přistoupím k závěrečnému shrnutí, je třeba se ještě věnovat poslední aplikaci, která má co do činění s šířením a sdílením informací na FHS UK, a to Moodle. Co vůbec akronym MOODLE znamená? „MOODLE je anglický akronym pro Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (česky modulární objektově orientované dynamické prostředí pro výuku). V angličtině jej lze také považovat za slo-

veso, které popisuje proces líného bloumání od jednoho k druhému, dělání věcí podle svého, bravost, která často vede k pochopení problému a podporuje tvořivost.”⁴³ Jedním z důvodů, proč je Moodle využíván, je to, že se jedná o freeware a je to systém celosvětově rozšířený. Tato kapitola se bude zabývat tím, jak je Moodle využíván na FHS a jak je vnímán jeho uživateli.

Moodle byl zaveden na FHS UK jako doplněk SIS, protože ten v sobě zpočátku neměl zabudovaný eLearning. Moodle by byl však zaveden, i kdyby byl v provozu IS, protože původně funkci eLearningu plnila aplikace Podatelny. Ovšem tato aplikace již začínala dosahovat hranice svých možností. K čemu je Moodle především dobrý?

Je známo, že fakulta se má řídit studijním a zkušebním řádem univerzity a neměla by mít žádný dokument, který nějak komentuje nebo interpretuje tento vnitřní předpis. Na druhou stranu pro pomoc studentům při jejich každodenních problémech není tento předpis plně dostačující. Moodle má v sobě zabudovaná diskusní fóra, která se ukazují pro komunikaci mezi studenty a fakultou jako velmi dobrý

⁴² Informátorka č. 5.

⁴³ URL:<<http://cs.wikipedia.org/wiki/Moodle>>.

Obrázek č. 4: Moodle

nástroj. Nutno podotknout, že fakulta měla zkušenosti s diskusními fóry již v IS. Jak efektivní je komunikace prostřednictvím diskusních fór ukazují následující výpovědi:

„Já vlastně Moodle používám, hledám tam ty diskusní fóra, kam zadávají studenti své dotazy, což myslím je moc dobrý, mají se kde zeptat a vlastně součástí té naší práce je odpovídat na ty dotazy, jsou tam takové ty nezákladnější otázky, který se opakují dnes a denně a myslím, že to je velký plus, že se tím odbourávají stovky dotazů, který jsou pořád dokola, a jinak vlastně ten Moodle nepoužívám, jenom koukám, co řeší ty studenti, co potřebují, co je zrovna trápí a zkusíme to nějak napravit, no.“⁴⁴

Samozřejmě nelze opomenout, že Moodle je také velmi užitečný nástroj při rozvoji **eLearningu**. Nabízí se zde několik možností, například kontrola plagiátů, podpora kombinované výuky či realizace učebního procesu. Tyto možnosti lze mezi sebou kombinovat, ale jedna z nich musí převládnout. Jak se vyjádřil informátor, Moodle lze primárně využívat ve smyslu foucaultovského panoptika, čili spíše represivně. To ale není zrovna přístup FHS UK, naopak podle informátora je pro FHS UK daleko lepší rozvíjet Moodle jako kreativní nástroj podporující výuku.

⁴⁴ Informátorka č. 2.

„Čili tahle věc svádí k tomu právě pojmut ten eLearning jako funkci „dohlížet a trestat“ a to není velmi šťastný. (5)⁴⁵ Respektive není to šťastný, že to podvazuje ten eLearning ze strany učitelů. To, vo co mi jde, nikoliv přidat do Moodlu nástroj na odhalování plagiátů, i když je velmi pravděpodobné, že ho tam v nějakém horizontu přidáte, ale spíše motivovat učitele, aby vytvářeli studijní podpory jako self-testy a používat ty testy k testování a další věci, aby vznikaly nějaký multimediální aplikace v rámci toho Moodlu a aby i studenti si ty aplikace vyžadovali potom, protože máme rozsáhlý kombinovaný studia, který tyhle věci potřebují, či-li zdráhal bych se toho, zúžit Moodle účelově na jednu věc, říci tohleto je nejdůležitější, a mně jde spíš o to, vytvořit podmínky k tomu, aby učitelé byli motivováni Moodle používat, a ne jako věc direktivního rozhodování, asi tak.“⁴⁶

Co se týká eLearningu, tak zde mohou studenti v současnosti najít audio záznamy přednášek, elektronickou knihovnu, i když někteří uživatelé ji kritizují jako nepřehlednou.

„Tak určitě, už tam je elektronická knihovna, jsou tam nějaké texty, jsou tam nahrávky (2) ale zase mi to nepřijde úplně

⁴⁵ Číslo v závorce označuje délku pauzy v sekundách

⁴⁶ Informátor č. 1.

přehledně udělaný, třeba ty texty, ty knihy, to je, není to prostě bezky udělaný.

„Nelíbí se vám na tom grafika?”

„Grafika, uspořádání, žádný systém v tom není, to prostě máte kopu textů a prohrabejte se tím.”

„Takže tam chybí, řekněme, nějaký systém, podle kterého by se člověk lépe orientoval.”

„Já vím, že je těžký rozdělovat texty, jestli je text filozofický nebo patří do sociologie, že jo, ty texty se obzvláště v humanitních vědách se to prolíná, ale aspoň nějak to rozdělit, nemůže to být všechno na jedny hromadě, to prostě člověka úplně odradí hledat.”⁴⁷

Dále pak zde učitelé umísťují informace o svých kurzech a materiály k nim, i když ty lze v současné době přidávat i v SIS. Přesto je Moodle vnímán oproti SIS jako daleko více interaktivní prostředí. Je v něm možno nalézt mnoho důležitých informací o fakultě, které se v SIS nenalézají. Moodle je tedy vnímán jako nutný doplněk SIS.

Celkově lze říci, že Moodle byl informátory hodnocen velmi pozitivně. Chválili jeho přehlednost, líbil se i po grafické stránce. Jako klad se dá hodnotit, že uživatelé mají propojené heslo do Moodle s heslem do LDAP. Technická obsluha Moodle si chválila přehledné školení, kterým prošla. Z pohledu uživatelů je velmi příjemné, že i bez přístupového hesla do Moodle v něm najdou informace, jak se přihlásit a jak se v něm pohybovat. Přes celkové pozitivní hodnocení se v poslední době objevuje jedna slabina Moodle FHS, a to je neúplně dokonalá struktura informací, které Moodle obsahuje. Je to podobné problému, který zmiňovala jedna informátorka v souvislosti s elektronickou knihovnou. Ovšem přivítat ideální informační strukturu je věru nelehká záležitost. O celém problému vypovídá následující citace:

„Tak takovým záparem, který se objevuje v poslední době, je, že je tam příliš mnoho informací a že ty studenti se v tom kolikrát neorientují, že ze začátku tam skoro nic nebylo a teď třeba, když se někdo přijde zeptat a vy mu řeknete, že to je v Moodle, tak ona vám řekne, že neví, kde to najít, začíná se z toho stávat místo, kde je až příliš mnoho informací, a je třeba to nějak filtrovat.”

„Takže momentálně je období, kdy tam ještě není pořádně nějaká informační struktura, která by ty uživatele naváděla snadno.”

„Určitě by to mělo být líp udělaný, a tím, že je to založený na tom, že si ty jednotlivé moduly spravují samy, tak to má samozřejmě různou úroveň. (5) Jsou tam sice frekvent asked questions, který jsme udělali jako nejčastěji kladený otázky, ale samozřejmě tím, že jejich počet stoupá, tak pak třeba i nebaví ty studenti číst, to tady řešíme pořád na studijním oddělení, jestli je dobrý třeba dělat desatera a různý a různý pravidla vyvěšovat, a jsou studenti, který prostě, když jim dáte něco na čtení ohledně toho, jak maj studovat, tak to nepřetou, a naopak některý jiný to vyžadují, a tak se tady řeší ten problém, zda těch informací dávat víc nebo míň, protože hodně je někdy kontraproduktivní.”⁴⁸

ZÁVĚR

V tomto článku jsem představil stručnou historii informačních systémů na FHS UK. Hlavním důvodem, proč FHS UK zavedla brněnský IS, byla snadnější exportace dat do centrální matricy studentů, než nabízel původní systém vyvinutý na FHS. Mezi další důvody pak patřila možnost vydávat dodatky k diplomu a v neposlední řadě logistické důvody, úspora prostor a času při řešení studijní administrativy elektronickou cestou. Dále jsem se zabýval procesem centralizace informačních procesů na Univerzitě Karlově v Praze. Potom jsem se věnoval transformaci informačních systémů. Hlavním důvodem, proč FHS UK přešla na centrální systém univerzity, bylo to, že převádět data mezi jednotlivými systémy je proces dlouhodobě daleko náročnější než záměna těchto systémů. Ostatně podobný důvod se skrývá i za univerzitní politikou centralizovaného systému. Během let 2003–2005 se sice pokoušela firma IBM ČR vytvořit nástavbu na heterogenní fakultní systémy, ale ukázalo se to jako nevhodné řešení.

Proces transformace informačních systémů nebyl náročný pouze po technické stránce, ale především kladl vysoké nároky na pracovníky FHS UK, kteří ho zajišťovali. Z technického hlediska představovala nejnáročnější část migrace fakultních mailů na Hotmail, přičemž nešlo zachovat veškerá data, jako byly kontakty a starší mailly. Z hlediska pracovníků FHS UK bylo nejnáročnější manuálně převádět data o studentech. Jednalo se asi o 130 000 atestací, data od roku 1993. Náročné bylo i rekódování předmětů. Velkým problémem bylo, že většina dat nebyla převedena mezi systémy elektro-

⁴⁷ Záznam z rozhovoru s informátorkou č. 2, tučně tazatel Jan Beseda.

⁴⁸ Informátorka. č. 6.

nicky, a pokud ano, tak byla často převedena chybně. Jeden z problémů vznikl také tím, že během jednoho semestru se musely výsledky atestací zapisovat do dvou systémů, a tím docházelo k chybám. FHS UK se plně připojila k centrálnímu univerzitnímu studijnímu systému (tedy SIS) v únoru 2008, čili od letního semestru 2007/2008, a v letním semestru ještě dobíhal IS. Celý proces tedy vyžadoval několikanásobné kontroly. Na FHS UK se transformaci věnovalo podle odhadů informátorů asi 12 až 15 osob.

Při komparaci IS a SIS spatřovali uživatelé největší rozdíly mezi těmito systémy především v grafické stránce, uživatelské stránce a v množství funkcí a informací, které systémy nabízejí. Z hlediska uživatelského komfortu a grafické stránky byl hodnocen lépe IS. SIS bylo vyčítáno především zastaralé, nejasně ohraničené grafické rozhraní, které je při delší práci s ním velmi únavné. Z hlediska uživatelského komfortu ale SIS není ve všem horší než IS. Uživatelům se v SIS líbila například dobrá práce s filtry.

Z hlediska funkcí a informací nabízel více možností a informací IS, což je dáno i jeho delším vývojem. Jeho velkým plus je i to, že v sobě integroval e-mail, diskusní fóra a eLearning a nebylo nutné k němu zavádět externí aplikace, určitě ne externí e-mail. Na druhou stranu Moodle by byl jako velmi užitečný nástroj zaveden i při dalším fungování IS. Co se vývoje týče, tak uživatelé si vývoj SIS a spolupráci s firmou Erudio na vylepšování systému dle svých představ v celku pochvalovali. Také je třeba dodat, že méně informací v SIS může některým uživatelům usnadňovat orientaci v něm. V přebytku informací IS se zase mohli naopak ztráct. Je ještě třeba podotknout, že na lepší hodnocení IS mohla mít vliv určitá nostalgie uživatelů.

Systémy jsou postavené i na rozdílných konceptech. Z pohledu uživatelů se jeví výhodnější koncept čistě webo-

vých aplikací, na kterém je vystaven IS, než kombinace desktopových a webových aplikací, na kterých je založen SIS.

Uživatelům v SIS nejvíce chyběl nezabudovaný e-mail. Přejít na Hotmail byl hodnocen vcelku negativně, neboť Hotmail často nedoručoval e-maily, jak by měl.

Naopak Moodle byl hodnocen kladně. Fakulta ho aktivně používá pro komunikaci pomocí diskusních fór, na kterou byla zvyklá z IS. Velmi užitečnou funkcí, kterou FHS UK zavedla, je propojení hesla do Moodle s heslem do LDAP. Mezi problematické oblasti Moodle je možné zařadit problém struktury a filtrací dat. Narůstající objem dat v něm totiž může znesnadňovat orientaci.

Informace v tomto článku mohou sloužit všem, kteří se zabývají studijními informačními systémy. Mohou být brány také jako námět pro vývojáře školních informačních systémů při jejich zdokonalování, nebo jako podklad pro ty, kdo si teprve školní informační systém vybírají, případně se chystají na nějakou jeho transformaci.

Je třeba mít ovšem na paměti, že tyto informace vycházejí ze zkušeností pouze jedné skupiny uživatelů, a to technicko-administrativních pracovníků FHS UK. Pro lepší pohled na danou problematiku je třeba ještě provést výzkum dalších uživatelských skupin, a to učitelů a studentů. Výzkum v současné době probíhá a po jeho ukončení bude komparován s dosud shromážděnými a publikovanými informacemi.

Mgr. et Mgr. Jan BESEDA
Centrum pro studium vysokého školství, v.v.i.
beseda@cvs.cz

Vypracováno v rámci Výzkumného záměru č. MSM 0023775201 „Terciární vzdělávání ve znalostní společnosti“.

Literatura:

1. LAW, John: *Notes on the Theory of the Actor Network: Ordering, Strategy and Heterogeneity*. Centre for Science Studies University Lancaster, first published 1992. URL: <<http://www.lancs.ac.uk/fass/sociology/papers/law-notes-on-ant.pdf>> [aktualizováno naposledy 30. 11. 2003, shlédnuto naposledy 3. 9. 2009].
2. LEE, A. S: Editorial. In *MIS Quarterly*, 24:1, 2000, s. iii.-vii.
3. CHVÁTALOVÁ, Alena, KOHOUTEK, Jan, ŠEBKOVÁ, Helena (eds.). *Zajišťování kvality v českém vysokém školství*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.
4. SILVERMAN, David: *Doing qualitative research: a practical handbook*. London, Thousand Oaks: SAGE, 2005.
5. TELI, Maurizio, PISANU, Francesco and HAKKEN, David: URL: <The Internet as a Library-of-People: For a Cyberethnography of Online Groups> [65 paragraphs]. In *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 8(3), Art. 33, 2007. URL: <<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/view/283>>. [Shlédnuto naposledy 3. 9. 2009].

Webové stránky:

URL: <<http://is.muni.cz/>> [Shlédnuto naposledy 3. 9. 2009].

URL: <http://is.muni.cz/nas_system/fhs_uk_2000_2008.pl> [Shlédnuto naposledy 3. 9. 2009].

URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Moodle>> [Shlédnuto naposledy 3. 9. 2009].

URL: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Server>> [Shlédnuto naposledy 17. 11. 2009].

Résumé:

The Transformation of Study Information Systems in Charles University's Faculty of Humanities from the Point of View of the Faculty's Administrative and Technical Staff

This presented paper deals with the analysis of the transformation of study information systems Charles University's Faculty of Humanities from the point of view of social sciences. Such an approach is unusual in the Czech Republic, as research on information systems in higher education is normally focused on the technological side, not the social side. The paper is comprised of the description of the process of the transformation of study information systems and of the comparison of different study information systems, both based on the experiences of their users, administrative-technical workers of Faculty of Humanities of Charles University. The old IS (Information Sys-

tem), developed in Masaryk University in Brno, is built as a web application system. We will speak about an all-in-one-pack system. The contemporary information system SIS (Study Information System), developed by the company Erudio, is based on desktop application philosophy. This system is not very complex. It does not for example include e-mail and in the past it did not contain e-learning. The analysis compares weak and strong aspects of the systems from the point-of-view of users. The presentation also deals with the usage of Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment). The advantages and disadvantages of Moodle usage from the point-of-view of the users will be summarized. Finally, the experiences of using Hotmail services as the faculty's main e-mail system will be analysed, and it will attempt to answer why the faculty management decided to discontinue the use of Hotmail.

